

Αλέξανδρος Αποστολάκης
Κοσμήτορας
Σχολής Επιστημών Διοίκησης & Οικονομίας
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων & Τουρισμού

Αλέξανδρος
Αποστολάκης

Η Οικονομία της Εμπειρίας & ο Ευφυής Τουρισμός: Από το Storytelling στην Πολιτιστική Συμμετοχή

Η παρουσίαση «Η Οικονομία της Εμπειρίας και ο Ευφυής Τουρισμός: Από το Storytelling στην Πολιτιστική Συμμετοχή» του Δρ. Αλέξανδρου Αποστολάκη εξετάζει τη σύζευξη δύο κρίσιμων εννοιών στη σύγχρονη τουριστική ανάπτυξη: την οικονομία της εμπειρίας και τον ευφυή τουρισμό, εστιάζοντας στο πώς αυτές μπορούν να οδηγήσουν σε βιώσιμα, πολιτισμικά πλούσια μοντέλα τουρισμού, με επίκεντρο την Κρήτη.

Πλαίσιο και σκοπός

Η μελέτη στηρίζεται στην εργασία της Ομάδας Εστίασης της Περιφέρειας Κρήτης για το σύμπλεγμα ευφυούς τουρισμού–πολιτισμού, με συμμετοχή φορέων από βιομηχανία, ακαδημαϊκά ιδρύματα και τοπική αυτοδιοίκηση. Ο θεωρητικός στόχος ήταν να συμβάλει στη στρατηγική RIS3Crete (αναθεωρημένη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης) ενώ ο πρακτικός στόχος αφορούσε την καταγραφή καλών πρακτικών και την ενημέρωση ενδιαφερόμενων μερών για δράσεις εμπλουτισμού της τουριστικής αλυσίδας αξίας.

Η Οικονομία της Εμπειρίας

Η έννοια της οικονομίας της εμπειρίας μετατοπίζει την παραγωγή αξίας από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες στις συναισθηματικά φορτισμένες, συμμετοχικές εμπειρίες. Οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν γεγονότα και περιβάλλοντα που ενεργοποιούν αισθήσεις και συναισθήματα. Στον τουρισμό, ο ταξιδιώτης δεν είναι πια παθητικός θεατής αλλά συν-δημιουργός του βιώματος. Η διαφοροποίηση

πλέον προκύπτει από την προσωπική εμπειρία και όχι από το προϊόν καθαυτό.

Η σχέση με τον Ευφυή Τουρισμό

Ο ευφυής τουρισμός βασίζεται στη χρήση τεχνολογιών (AI, IoT, VR/AR, big data) για την προσωποποίηση και βελτιστοποίηση της εμπειρίας του ταξιδιώτη. Ενώ η οικονομία της εμπειρίας απαντά στο «τι και γιατί» (το νόημα και η αξία), ο ευφυής τουρισμός απαντά στο «πώς» (το τεχνολογικό και λειτουργικό πλαίσιο). Η τεχνολογία επιτρέπει να κατανοούνται οι προτιμήσεις του επισκέπτη και να σχεδιάζονται δυναμικά εξατομικευμένες εμπειρίες.

Κοινό στοιχείο και των δύο μοντέλων είναι η ενεργός συμμετοχή του επισκέπτη:

- Στην οικονομία της εμπειρίας, ο επισκέπτης συν-παράγει νόημα μέσα από βιωματικές δραστηριότητες.
- Στον ευφυή τουρισμό, συμμετέχει ενεργά μέσω αλληλεπίδρασης με ψηφιακές πλατφόρμες, δεδομένα και κοινότητες.

Η σύζευξη των δύο δημιουργεί ψηφιακά οικοσυστήματα εμπειριών μεγάλης κλίμακας, όπου η τεχνολογία λειτουργεί ως μέσο και ο πολιτισμός ως περιεχόμενο.

Ο ρόλος της τοπικότητας και του storytelling

Η τεχνολογία από μόνη της δεν παράγει εμπειρία. Ο ευφυής τουρισμός χρειάζεται πολιτισμικό υπόβαθρο και αυθεντικές αφηγήσεις. Η οικονομία της εμπειρίας προσφέρει το νοηματικό πλαίσιο, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο η αφήγηση, η αισθητηριακή εμπλοκή και η τοπική ταυτότητα μετατρέπονται σε αξία. Ένα παράδειγμα είναι η εφαρμογή AR σε αρχαιολογικό χώρο: η τεχνολογία δημιουργεί την εμπύθιση, αλλά η σύνδεσή της με ιστορία, συναίσθημα και συμμετοχή την καθιστά βιωματικά ουσιαστική.

Οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις

Η οικονομία της εμπειρίας ενισχύει τη διαφοροποίηση και προσφέρει προστιθέμενη αξία (premium pricing, επαναλαμβανόμενος τουρισμός). Ο ευφυής τουρισμός αυξάνει την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητα. Ο συνδυασμός τους δημιουργεί βιώσιμα οικοσυστήματα τουρισμού–πολιτισμού υψηλής αξίας, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα περιφερειών όπως η Κρήτη. Η Κρήτη επί του παρόντος επιχειρεί να μεταβεί από το μοντέλο μαζικού τουρισμού σε ένα πολιτιστικά συμμετοχικό και βιωματικό πρότυπο. Ο στόχος είναι η εξατομίκευση του τουριστικού αφηγήματος και η ανάδειξη της τοπικότητας μέσα από αυθεντικές εμπειρίες. Κεντρικό ρόλο έχουν:

- οι ντόπιοι πολιτιστικοί επιχειρηματίες,
- η ψηφιακή εκπαίδευση,
- και η δημιουργία νέων μορφών συμμετοχής του πληθυσμού.

Η μετάβαση απαιτεί εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, εισαγωγή νέων στοιχείων και ενεργό εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας, ειδικά των νέων και των απόδημων Κρητών.

Προτάσεις πολιτικής και δράσεων

Η παρουσίαση προτείνει συγκεκριμένα βήματα:

1. Εκπαίδευση και ψηφιακή ενημέρωση των νέων για το τοπικό πολιτιστικό απόθεμα.
  - ο Δημιουργία ψηφιακών βάσεων δεδομένων και αποθετηρίων ανοικτής πρόσβασης για το πολιτιστικό υλικό.
  - ο Καθιέρωση ενιαίου συστήματος αναφοράς και καταγραφής πολιτιστικών δεδομένων.
1. Δικτύωση ψηφιακών πολιτιστικών επιχειρηματιών που συνδυάζουν τον ευφυή τουρισμό με την πολιτιστική συμμετοχή.
  1. Ενεργοποίηση ανενεργών τοπικών ομάδων (π.χ. αποδήμων) με ειδικές γνώσεις ώστε να συμβάλουν στη δημιουργία διαφοροποιημένων τουριστικών αφηγήσεων.

Η μετάβαση προς μια «οικονομία εμπειριών» για τους ντόπιους και όχι μόνο τους επισκέπτες θεωρείται κρίσιμη για τη βιωσιμότητα της τουριστικής οικονομίας της Κρήτης.

Συμπεράσματα

Η οικονομία της εμπειρίας και ο ευφυής τουρισμός αποτελούν συμπληρωματικά μοντέλα. Η πρώτη επικεντρώνεται στο νόημα, το συναίσθημα και τη συμμετοχή, ενώ ο δεύτερος παρέχει τα τεχνολογικά εργαλεία που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση και τη βιώσιμη διαχείριση. Η ενοποίηση αυτών των προσεγγίσεων δημιουργεί ένα νέο παράδειγμα τουρισμού που είναι πολιτισμικά ουσιαστικό, τεχνολογικά καινοτόμο και κοινωνικά συμμετοχικό. Συνολικά, η μελέτη καταλήγει ότι το μέλλον του τουρισμού, ειδικά για περιοχές με έντονη πολιτιστική ταυτότητα όπως η Κρήτη, βρίσκεται στη συνέργεια πολιτισμού, τεχνολογίας και συμμετοχικής αφήγησης. Η μετάβαση από τον μαζικό τουρισμό προς μια ευφυή και βιωματική οικονομία δεν είναι μόνο στρατηγική επιλογή αλλά αναγκαιότητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η Κρήτη επιδιώκει έναν μετασχηματισμό της τουριστικής της ταυτότητας:

Από τον προορισμό «ήλιος και θάλασσα» σε έναν ψηφιακά ενισχυμένο, πολιτιστικά βιωματικό τόπο, όπου ο επισκέπτης συμμετέχει ενεργά, ο κάτοικος έχει ρόλο συν-δημιουργού και η τεχνολογία λειτουργεί ως σύνδεσμος ανάμεσά τους. Η πιο επικρατέστερη θεώρηση είναι ότι αυτό το υβριδικό μοντέλο —συνδυάζοντας ευφυή τουρισμό με οικονομία της εμπειρίας— μπορεί να αποτελέσει πρότυπο περιφερειακής ανάπτυξης και πλαίσιο πολιτιστικής αναζωογόνησης για ολόκληρη τη Μεσόγειο.

Παρουσίαση

Video

